

De staat van de jeugd

Politiek is een serieuze aangelegenheid. Plato vond al dat het staatsbestuur het best kan worden opgedragen aan filosofen, en dat waren mensen op rijpere leeftijd (Republiek). Zo beperkt wordt het bestuur in de politieke geschiedenis niet ingevuld. Machiavelli beschrijft in De vorst dat iedereen het bestuur van de Italiaanse stadstaten met list en/of geweld op zich kan nemen, maar een jeugdige vorst maakt een staat erg kwetsbaar. In het aprilnummer evalueerden jongeren de staatsrechtelijke vernieuwing door de kabinetten-Kok waarbij opviel hoe belangstellend maar genuanceerd ze zijn. In dit nummer wordt de positie van jongeren nader bezien.

In de democratische westerse rechtsstaten zijn de leeftijdsgrenzen voor passief en actief stemrecht in de loop

door Wouter-Jan Oosten

IPP en PJP verzorgen een open dag op het gemeentehuis, waarbij scholieren kennismaken met politiek. Uit eigen ervaring in

der jaren verlaagd. In Nederland wordt de grens van zestien jaar nu bediscussieerd. Inderdaad is met bijvoorbeeld Tony Blair en Wouter Bos verjonging te constateren. Is het een historische trend op macro-niveau dat de staat in toenemende mate aan de jeugd toevalt? Is er ook een trend op micro-niveau dat jongeren politiek actiever worden? Of vormen zij als groep een uitzondering? En van groepen gesproken: doen jongerenorganisaties zich op het meso-niveau meer gelden?

Dominee Reinhold Philipp voelt zich als gelovig mens, jong of niet, medeverantwoordelijk voor de vormgeving van onze samenleving. Oud-JD-voorzitter Boris van der Ham beschrijft hoe jongeren aan zo'n gevoel van verantwoordelijkheid invulling gaven en belicht daarbij Niet Nix, Opschudding en LEF. Niet alleen de revolutionaire grote klap leidt tot vernieuwing, gestaag innoveren is zeker zo effectief. Vincent Van Quickenborne en Sven Gatz vertellen hoe Belgische jongeren politiek iets kunnen bereiken. En Henk Becker onderzoekt generatiegewijs de (in)actieve jongeren vanuit de jeugdsociologie.

Ook de komende campagnes zullen elk op eigen wijze de staat van de jeugd in acht nemen. Hoe bereik je een jonge kiezer, hoe vewerf je diens stem (micro-niveau)? Hoe ga je om met jonge kandidaten, hoe manifesteren de partijjongeren zich (meso-niveau)? Jongeren in politieke partijen vinden vaak hun weg wel, zij het aarzelend. Over het succes van Niet Nix en Opschudding kan gediscussieerd worden. D66-fracties zoals in de stad Groningen betrekken (jonge) belangstellenden met succes bij het politieke werk. In navolging van Dwars bij GroenLinks is er in 2000 bij de Jonge Democraten een landelijke schaduwfractie geweest, die in haar functioneren echter werd belemmerd door de vereiste hoeveelheid commitment en tijd. Wellicht past het (jonge) vrijwilligers beter om korte tijd actief te zijn, bij voorbeeld in een campagne.

Een op jongeren toegesneden campagne is één ding, maar gaat na de verkiezingen het werk weer gewoon verder? Als er één ding te leren valt, is het dat het jongerenthema niet verdwijnt. Een erfenis uit de periode 1994-1998 is de bestuurlijke vernieuwing, die onder meer jongerenparticipatie inhoudt. Daarbij gaat aan zinvol inspreken en meebeslissen nog vooraf dat mensen geïnformeerd zijn.

Het Instituut voor Publiek en Politiek (IPP) en de Stichting Politieke Jongeren Projecten (PJP) hebben educatieve programma's.

Leiden weet ik dat het welslagen van zo'n programma sterk afhankelijk is van de welwillendheid van enkele docenten maatschappijleer. Voor het onderwijs gaat het om een bijkomstigheid en politieke educatie blijft hierdoor kwetsbaar.

De mate waarin overheden zich wenden tot interactieve beleidsvorming en de lessen daaruit wisselen sterk. De manier waarop jongeren betrokken worden bij politiek of bestuur is verbeterbaar. De Nationale Jongerenraad voor Milieu en Ontwikkeling doet aanbevelingen. De afgelopen zomer is de Nationale Jeugdraad opgericht waarin jongeren zelf zich op het beleid richten. De Nationale Jeugdraad zal naast belangenbehartiging ook werken aan educatie. Veel is afhankelijk van motivatie en enthousiasme van vrijwilligers. Vandaar deze twee basisvereisten voor levensvatbare politieke actie: een politiek enthousiasteling met genoeg charme om een boom omver te drukken en een vooral hardnekkig organisator. ♦

Literatuur

- 'Bram Peper komt te laat om met de jongeren te djembéén', in: *Trouw*, 25 juni 1999, pagina 1
- Edelenbos, J., *Proces in Vorm, Procesbegeleiding van interactieve beleidsvorming over lokale ruimtelijke projecten*, Utrecht: Lemma, 2000
- Gaag, O. van der, M. Streefkerk, 'Jongeren bij regeringspartijen vooral op carrièrejacht', in: *Algemeen Dagblad*, 21 oktober 1999, pagina 9
- Gatz, S., P. Stouthuysen (red.), *Een vierde weg?, Links-liberalisme als traditie en als oriëntatiepunt*, Brussel: VUB Press, maart 2001
- Heijer, D. den, F. Kaspers, J. Stegeman (red.), *Wortel schieten, De hobbellige weg naar goed geregelde inspraak van jongeren*, Utrecht: NJMO, februari 2000
- Hesseling, D., 'Vlaams Paars-Groen smaakt naar meer', in: *Algemeen Dagblad*, 5 oktober 1999, pagina 11
- Kaspers, F., G. Verweij, D. den Heijer, I. Aaldijk (red.), *Meedenken Meedoen Meebeslissen, Op zoek naar een plek voor jongeren in het gemeentebestuur*, Utrecht: NJMO/SME-MilieuAdviseurs, februari 2000
- 'Ook Niet Nix geeft de strijd op', in: *Algemeen Dagblad*, 9 december 1999, pagina 6